

Toespraak Marc Leemans, voorzitter ACV

24 november 2017 (Vlaams ACV-congres)

Vriendinnen, vrienden, (beste genodigden),

Ons eerste Vlaams Congres na de zesde staats hervorming. En het thema zit er boenk op: ongelijkheid. Met knappe baseline: gelijkheid maakt het verschil. Met prima focus: hoe dat vertalen in de Vlaamse bevoegdheden. Met mooi objectief: hoe het Vlaamse fiscale beleid rechtvaardiger maken, niet in het minst de vermogensfiscaliteit? Met vastberaden wil om maatschappelijke debatten op scherp te stellen. Dit alles doet het front van werkgevers en rechtse politici hyperventileren. Onbetaalbaar. Ondoelmatig. Oerconservatief. Opmerkelijk dat werkgevers en rechtse politici dat roepen.

Onbetaalbaar? Dat hoor je nooit als werkgevers en vermogenden aan de kassa passeren. Dan rekt N-VA'er Van Overtveldt zich suf aan holle compensaties en fake terugverdieneffecten. Om een camouflagenet te gooien over de krater die de hervorming van de vennootschapsbelasting zal slaan. Ondanks de plechtige belofte dat die budgettair neutraal moet zijn. Behalve alweer voor Rutten. Onder budgettair neutraal verstaat zij dat dit zeker iets mag kosten. Ze kreeg een begrijpelijke kater van het woordje tax-shift. U weet wel de shift van wat meer netto voor werkenden alleen, naar meer BTW en accijnzen voor iedereen en naar minder bijdragen voor alle werkgevers. De miljarden tax-shift die wij tax-misser noemen die dixit de Nationale Bank in 2017 liefst 7800 jobs opleverde. Wow!

Mevrouw Rutten is daar zeer door ontgoocheld. Zij wil nu een tax-cut. Terwijl de tax-shift dat al is want de financiering bestaat uit een ongedekte cheque van 4,8 miljard. Wij, de gewone mensen dus, krijgen die later gepresenteerd. Maar Open-VLD wil dus nog een tax-verlaging. Vice-premier De Croo zegde het haar al voor. De budgettaire krater is hun doel. Om die dan te dempen met sloopmateriaal van de sociale zekerheid, met de miserie van gewone mensen. En dat is bij N-VA net zo.

Ondoelmatig? Dat zeggen ze nooit over hun tax-shift met lineaire bijdragenvermindering. Teveel voor wie het niet nodig had. Te weinig voor wie het nodig had, enz.

Ondoelmatig, dat zeggen ze nooit over hun immobiliteitsbeleid. Een unaniem advies van de sociale partners over een mobiliteitsbudget negeren ze straal. Veel liever Cash 4 Cars; een door SD-Worx, tegen overheidsgeld, gefabriceerd kaduuk wetsontwerp, enz.

Ondoelmatig, dat zeggen ze nooit over hun economisch cadeau-beleid. Vandaag in Visie, bladzijde 14: in 2015 kregen de bedrijven 13,7 miljard subsidies; dat is méér dan de 13,8 miljard belasting die ze betalen, enz.

Ondoelmatig, dat zeggen ze nooit over hun fiscaal pamperbeleid voor bedrijven en rijken. De cashberg van de Belgische bedrijven bedraagt 117 miljard. Van Overtveldt weigert, tegen Europa in, om meer dan 700 miljoen onterechte belastingvermindering terug te vragen aan 40 sterke bedrijven, enz.

Neen, over doelmatigheid wordt enkel gesproken als het gaat over de centen van en de diensten aan gewone mensen.

En wat of wie is oerconversatief? Oerconservatief, dat zijn vooral vele patronale en rechtse projecten. En vele regeringsmaatregelen. In blauwe twittertaal uitgedrukt: "no rules, no limits, just freedom". In gewone mensentaal klinkt die blauwe twittertaal veel minder fraai: "no rights, no protection, no participation". Geen rechten voor werknemers. Geen bescherming voor werknemers. Geen rechtmatig aandeel voor werknemers in de steeds hogere winsten.

Oerconservatief, zijn vooral de werkgevers en politieke zetbazen die doodnormaal vinden dat bedrijven 24/7 heer en meester zijn van het privéleven en gezinsleven van gewone mensen, te beginnen met de e-commerce. Die sluiks, zonder enig sociaal overleg, de 38-urenweek opschuiven richting 46-urenweek, te beginnen in de horeca. Nog geen haan die er naar kraaide. Maar dit staat zo in het zomerakkoord. De federale regering gaf opnieuw een nooit aangekondigd bijkomend voordeel aan de horeca-werkgevers. In zaken met witte kassa mag men voortaan per jaar tot 360 uur zogenaamde "vrijwillige" overuren presteren. Die mogen worden uitbetaald, dus zonder verplichte recuperatie.

Ik reken even voor: 360 uur, over 46 werkweken, dat verhoogt de gemiddelde wekelijkse maximale arbeidsduur met 7,83 uur; dus tot bijna 46 uur. En voor witte horecazaken is geen sociaal overleg nodig. Een akkoord met de werknemer zelf volstaat. Die "vrijwillige" overuren krijgen ook een bijzonder statuut: geen overwerktoeslag, geen belasting, geen sociale bijdragen. Je ziet werkgevers in andere sectoren al lonken naar zo'n faveur-regeling.

Via "vrijwillige" overuren, flexijobs, digitale platformen en die waanzinnige 6000 euro bijverdieneren vallen we terug richting de 19de eeuwse arbeidsvormen van stukloon, al dan niet op afroep. En dan durven ze al wie dat bestrijdt oerconversatief noemen. Daens keert zich om in zijn graf.

Die 6000 euro bijverdienen is er zelfs voor vele werkgevers dik over. Omdat het hele sectoren ontwricht. En voor ons ook omdat het een bijkomend gat slaat in de staatskas en nog het meest in de sociale zekerheid. Nog maar eens 152 miljoen tekort erbij zei de FOD Financiën deze week. Maar op rechts is dat geen argument meer. Omdat de ontwrichting een doel op zich is. Al heet dat tegenwoordig “disruptie” en “wendbaarheid”. Niets mag de vooruitgang tegengaan. Dat is dan de vooruitgang van de nieuwe multinationale lageloonmodellen. Importeer de sociale dumping. Voortaan luistert men naar een nieuw devies: “In app we trust!”

Eigenlijk toch wel raar. Dat rechts op sociaal-economisch vlak zo waardenloos en normenloos is. Want als rechts op sociaal-cultureel vlak spreekt over mensen met buitenlandse roots, dan roepen ze steeds: die moeten zich aanpassen aan onze waarden en normen.

Heb je rechts dat al één keer horen roepen over onze binnenlandse bedrijven met hun roots tot in de belastingsparadijzen.

Heb je rechts dat al één keer horen zeggen over de eigen grensoverschrijdende normvervaging, over hun gekonkel met lobbyisten, consultants en fiscale kantoren. Die schrijven tegenwoordig wetten in onderaanneming. Open en bloot. En zowaar tegen vergoeding. En terwijl propageren ze reeds dure seminaries om uit te leggen hoe je dit nieuwe wetten handig in eigen voordeel kan aanwenden.

Heb je rechts dat één keer horen zeggen tegen bedrijven van buitenlandse herkomst, die onze regels ondergraven en begraven. Neen, die buitenlanders, moeten zich niet aanpassen aan onze normen en waarden. Integendeel, wij moeten onze waarden en normen aanpassen, ter wille van hun ongeremd en waardenloos winstbejag. Dan heet onze sociale wetgeving niet meer aangepast aan de nieuwe fenomenen. In plaats van cowboys zoals Deliveroo en Uber, zich te doen plooiën naar onze normen en waarden.

Vrienden en vriendinnen,

Aan al wie zich engageert in ons Vlaams ACV zeg ik: "blijf er vóór gaan". Vóór de eigen ideeën. Vóór de eigen alternatieven. Vóór vooruitgang. Het verhaal van de rechtse conservatieve liberalen, die nog steeds Reagan en Thatcher achternapraten met hun TINA- - “There Is No Alternative” - is zo doorzichtig. Hun vooruitgang is er een van achteruitgang. Op elk vlak: sociaal, economisch, ethisch, duurzaamheid, en zelfs democratisch. Hun "survival of the fittest" is synoniem voor “verdrinking van de zwaksten”.

Er zijn wél alternatieven. Voor een betere en juistere wereld. We moeten die alternatieven goed ontwikkelen. Samen met de vele bondgenoten die onze waarden delen; hand in hand, hart boven hard. Zo komen we uit het defensief. Zo dringen we rechts in het defensief.

Een ander beleid is mogelijk. Het vergt simpelweg een andere maatschappelijke keuze en dus ook politieke keuze. Vanuit onze sociale normen en solidaire waarden. Ons verhaal begint met meer gelijkheid, met een economie in dienst van mens en samenleving. Inclusief voor elke mens, we sluiten niemand uit. Met inbegrip van wie later onze fakkel moet overnemen; onze kinderen en kleinkinderen. We willen hen een robuust sociaal en economisch model nalaten. Dat hen kansen blijft geven, betere kansen. Dat hen als mens respecteert. Dat de grenzen van onze planeet respecteert. Een solidaire samenleving en een betere wereld kunnen niet zonder solidariteit over generaties heen en over naties heen. Alleen zo is vooruitgang mogelijk.

Die echte vooruitgangsgedachte verdedigen wij dikwijls als enigen. Maar we halen er stilaan succes mee. Kijk naar Europa.

Onze sectoren hebben de strijd tegen de sociale dumping hoog op de Europese agenda gezet. Het voorstel van Marianne Thyssen voor de detacheringsrichtlijn was een belangrijke stap vooruit. Al werd dat vorige maand, binnen de Raad voor Werk en Sociale Zaken, sterk uitgehold door de nationale regeringen. Een halfdode mus is het, waarbij veel energie zal kruipen in de reanimatie.

Met onze Europese vakbond hebben we een strategie ontwikkeld voor een socialer Europa. Vorige week keurde men in Göteborg de Europese pijler van sociale rechten en principes goed. Je kan zeggen, dit is maar een politieke verklaring. De regeringsleiders wilden die zelfs niet ondertekenen. Dit is een lelijk eendje. Maar net zo goed is het een klein mirakel. Wie had er vorig jaar een cent op verwed dat dit er zou komen? Een lijst van grondrechten en basis-principes die de hele Europese Unie ompant en niet enkel de eurozone. Onderschat dit niet. Dit is een scharniermoment voor een sociaal Europa. Dit kan een mooie zwaan worden.

Daarom moeten we vanaf nu dag na dag alle Europese, nationale en regionale politici interpellieren. Wat, beste politicus, doe jij om die 20 sociale rechten en beginselen te verankeren? Om ze te vertalen in afdwingbare rechten, regels en resultaten, in concreet beleid op korte en lange termijn? Europees, federaal, regionaal en lokaal. Laat ons beginnen met die paar concrete elementen die al in de sociale pijler staan. Dus regering, trek de uitkeringen voor ouderschapsverlof op naar het niveau van de ziekte-

uitkeringen. En voer eindelijk het akkoord van de sociale partners uit over 1/10 ouderschapsverlof. Het zal de levenskwaliteit van heel veel ouders serieus verbeteren.

Walk the talk! Handel naar uw woorden! En Europa kan dat direct doen, in aanloop naar het nieuwe Europese semester. Toch schreef Europa deze week een nieuwe brandbrief aan België waarin ze het fiscale wanbeleid van Van Overtveldt ongemoeid laten. En waarin ze blijven hameren op besparingen in de uitgaven. Zo speelt Europa gewoon in de kaart van de rechts liberale partijen die de factuur willen regelen via de sociale zekerheid. Faut le faire, amper vijf dagen na het mirakeltje van Göteborg. .

Maar misschien wordt dat dus anders met dat Europees scorebord.

Waarin voor elk land komt te staan hoe die 20 Europese rechten en principes zijn vertaald in nieuwe rechten en regels, voor gewone mensen. "Leemans, je droomt" hoor ik zeggen. Maar als dat zo is, waarom zijn de werkgeversorganisaties dan plots zo zenuwachtig?

En waarom deden ze er eerst alles aan om de Europese sociale pijler in de kiem te smoren? Waarom deden lidstaten met rechtse liberale regeringen dan plots zo ambetant? Tot en met België omtrent de verbetering van het ouderschapsverlof.

Vrienden en vriendinnen van het Vlaams ACV, dat Europese scorebord geldt net zo goed voor de Vlaamse bevoegdheden. Ook het Vlaams ACV zal er in het Vlaamse sociale overleg verder op bouwen. Elk beleidsniveau heeft een uniek en onvervangbaar belang. Het Vlaams, federaal, Europees en internationaal beleid zijn hecht vervlochten. Het zijn voor ons geen concurrerende machten maar versterkende krachten.

Hoe kan je een rechtvaardige vermogensfiscaliteit bouwen als je niet tegelijk de regionale hefboomen benut? Dus is het schitterend dat het Vlaams ACV het voortouw neemt voor een voldragen visie over vastgoedfiscaliteit. Het helpt ons federaal om onze visie over taxatie van huurgelden in te passen in een breder kader. Het stuwt ons federaal voort om die totale ongerijmdheid aan te pakken dat de verwerving van een tweede woonst, vandaag fiscaal beter wordt gesubsidieerd dan de aanschaf van de eerste woonst of dan huren.

Hoe kan je een integraal mobiliteitsbeleid ontwikkelen als regio's en federaal niet samenwerken. En dat is wat anders dan die platte Cash 4 Cars. De Raad van State maakte er vorige week aanmaakhout van. Maar deze federale regering wil er na de tweede lezing toch mee stoken. Een hoog vuurtje dat snel uitdooft. Daarna staan we allemaal in de budgettaire kou en nog steeds in de file.

Hoe kan Vlaanderen een waardig sociaal beleid voeren, met kwaliteit van zorg en kwaliteit van tewerkstelling? Als men toelaat dat het federale niveau dat ontwricht met schnabbeljobs, zonder kwaliteitscriteria, al dan niet via digitale platformen? Want precies dat beoogt de federale overheid met zijn nieuwe circuit van 6000 euro, zonder enige sociale bescherming. Het is niet te laat. De regio's kunnen een belangenconflict invoeren. Wellicht zelfs een bevoegdheidsconflict.

Hoe kan Vlaanderen aanvaarden dat zijn personeel, bij de Vlaamse overheid, in de lokale besturen, in het onderwijs, in de non-profit, in de zak wordt gezet door het federale wanbeleid inzake pensioenen. Waarbij nog steeds een fatsoenlijke regeling ontbreekt inzake zware beroepen. Gisteren zette de federale regering met steun van zijn parlementaire meerderheid het mes in de gelijkstellingen voor het pensioen. Periodes van werkloosheid en SWT gaan zwaar negatief aftikken in het pensioen. Zelfs met terugwerkende kracht voor mensen die al eerder zijn ontslagen met het oog op SWT. Die mensen zijn woedend. Terecht. Dikwijls zijn zij jong beginnen werken. Tussen hun 14 en hun 20. Met vaak zwaar werk op de teller. Die verliezen tot 200 euro. Per maand. We zullen niet aarzelen om daarmee naar de rechtbank te stappen. Wees hier maar zeker van.

Dit is maar één voorbeeld. Mensen zijn terecht kwaad. 80.000 mensen stuurden via onze website www.pensioengeknoei.be hun grieven rechtstreeks naar de regeringsleden. Gewone mensen worden slecht bediend door hun regeringen. Mensen kiezen niet voor een regering. Mensen kiezen voor een partij, voor een programma. De voorzitters van de partijen maken een coalitie en bepalen het regeringsbeleid. En dan merken mensen dat er een hemelsbreed verschil gaapt tussen wat voor de verkiezingen werd gezegd en na de verkiezingen wordt gedaan. Dan merken ze dat er toch een beleid komt dat lasten en lusten onrechtvaardig verdeelt. Dat ongelijkheid niet verkleint maar juist vergroot.

En dat krijg je ontgoocheling, en colère, en frustratie. Veel analyses over oprukkend populisme, wereldwijd, hebben het er over. Over de weerwraak van mensen die de dupe zijn van stijgende ongelijkheid. Maar daardoor weer in eigen voet schieten. Met een stem op populistische partijen die de ongelijkheid juist nog willen vergroten.

Misschien is er nog meer aan hand. Over hoe gewone mensen, over hoe mensen in de miserie, permanent worden geschoffeerd. Terwijl financiële en economische elites worden gesoigneerd.

Want de enen zijn sociaal profitaat. De anderen zijn de levende krachten, die ons land overeind houden, die ons opperste respect verdienen. Met ruime aanwezigheid op hun verjaardagsfeestjes. De beste illustratie staat in de beleidsnota over fraudebestrijding van Philippe De Backer, onze nieuwste

staatssecretaris voor sociale fraude. Bikkelhard in de strijd tegen de uitkeringsfraude. Maar boterzacht voor de enorme fraude van bedrijven, inzake lonen, sociale bijdragen of arbeidsbescherming. Die benadert men met de rem op. Met inspecties die enkel nog mogen controleren met respect voor de werkgever. Want die baas heeft het oh zo moeilijk om die complexe wetgeving te kennen. En daarvoor past eerst en vooral compassie.

Timothy Garton Ash, een Engelse prof, had er het laatst nog over in een Vlaamse krant. Over hoe de ongelijkheid van inkomens, maar net zo goed de ongelijkheid van aandacht en respect mee het succes van het rechts-populisme verklaren. Dat, vriendinnen en vrienden, is het herverdelingsmodel van de rechtse liberale regeringen. Slenterend in de strijd tegen sociale dumping. Jobcreatief in onleefbare wendbaarheid. Respectloos voor gewone mensen. Inclusief het schoppen naar armen. Maar net zo goed inclusief de weerzin voor organisaties die het opnemen voor die gewone mensen, voor wie respectloos worden bejegend.

Vakbonden, mutualiteiten, UNIA, organisaties waar armen het woord nemen, Dat soort organisaties, voor gewone mensen, wordt door rechts uitgespuwd. Zelfs de armoedeonderzoekers worden dan verguisd. Academi die in hun onderzoek wijzen op sociale pijnpunten worden publiekelijk beschimpt.

En dat alles, gekoppeld aan tomeloos respect voor rijken, inclusief het blijven pampere van mensen die slapend rijk worden. En dat heeft vanuit ons oogpunt niks te maken met jaloezie. Maar met fairness. Eerlijkheid. Juistheid. Een euro is een euro. Die moet je op dezelfde wijze, maar steeds naar draagkracht, behandelen en belasten. Of die nu uit werk of uit bezit voortkomt. En dat doe je niet met een asociale vlaktaks. Die vergroot juist de ongelijkheid. Het is niet omdat Open-VLD dat een sociale vlaktaks tracht te noemen dat het dat ook is. Een levenswijsheid en tegelijk goede raad: zet als gewone mens nooit geld in op een ezel die zichzelf renpaard noemt. Vooral niet als hij blauw is. Je winstkans is eerder klein.

Tenzij we Mevrouw Rutten verkeerd begrepen. Dat ze het eigenlijk had over een vlaktaks op vermogenswinsten. Een euro is een euro. Of die uit meerwaarden komt. Of via Panama of Paradise versast. Of verdiend wordt bij de liquidatie van het bedrijf. Of uit verhuring komt. Of als die terecht kwam in een zwarte kassa. Als ze dat bedoelt, een euro is een euro, ongeacht het verdienmodel, pas dan willen we haar geloven dat ze de ongelijkheid niet verder wil aanscherpen maar juist verkleinen.

Welnu het is precies die ongelijkheid in behandeling en in respect die ons drijft in onze strategie richting de volgende verkiezingen. Ons verhaal is er een van waardering, van respect. Voor al die gewone mensen die elke dag onze samenleving en onze economie maken. Betaald en onbetaald. Arbeiders,

bedienden, ambtenaren, leraren, werkzoekenden, vrijwilligers, zelfstandigen, boeren, ... Alle gewone mensen. Zij zijn de kracht van de samenleving.

Daarom blijven wij het opnemen voor al die gewone mensen die dikwijls met weinig respect behandeld worden. En dus niet enkel voor wie leeft van een uitkering of een pensioen. Maar net zo goed voor gewone werkende mensen.

Voor oudere werknemers, die hun veel te dure loon niet waard zouden zijn. Dus moeten de ervaringsbarema's eraan van VOKA.

Voor de vastbenoemden in overheid en onderwijs die zouden teren op hun privileges. Leve de contractuelen!, zegt het regeringsbeleid. Ruim baan voor de politisering.

Voor de jongeren die nog niet productief genoeg zouden zijn. 6% looncut per leeftijdsjaar onder de 21. Hun netto blijft. Hun bruto zakt. Minder rechten op werkloosheid, op ziektegeld, op pensioen, op vakantiegeld, op eindejaarspremie.

Voor al die gewone mensen zullen we blijven opkomen, uit respect. En respect begint met luisteren. Naar hun verzuchtingen en hun bekommernissen en die vervolgens opnemen, voor hen en samen met hen. Het is de groene draad van het bewegingsproject dat aan Vlaamse kant start. En dat we federaal voluit steunen. Omdat gewone mensen een betere toekomst verwachten. En daar ook recht op hebben. Een ander beleid is mogelijk.

Maar dan komt er op aan dat gewone mensen goed kiezen. Daar zullen we samen anderhalf jaar lang hard aan werken.

Een ander beleid is mogelijk!

Ik dank u.